

terne skulle udstedes efter en vis Norm, og jeg tror, at en stor Del af de Anker, der bleve rettede mod Forslaget ved første Behandling, vilde falde bort i det Øjeblik, man vil gaa med til at lade Kontrakterne approbere. Det er maaske en Myndighedsindskrænkning for den ærede Finansminister, men efter hvad jeg kender til ham, tror jeg, han med Fornøjelse vil finde sig deri. Jeg tror ogsaa, at den højtærede Landbrugsminister vil paatage sig det store Arbejde, der derved paalægges ham. Vi ere jo saa heldige i Landbrugsministeren at have en Person, der kender til disse Forhold, og i et Par af Ministeriets Embedsmænd at have de Mænd, der ville være i Stand til at skrive disse Mønsterkontrakter, som skulle danne den administrative Praksis. Jeg anbefaler derfor ogsaa det sidste Ændringsforslag til det høje Tings Velvillie.

Til Slut skal jeg kun sige, at for mig er denne Sag ganske alvorlig, saa jeg har ikke stillet disse Ændringsforslag eller taget Ordet, fordi det er en Rigsdagssag i den Forstand, som saa mange andre, men fordi jeg tror, at der heri ligger et Stykke Fremtid. Jeg er klar over, at saa vel i Danmark, som i Tyskland og i Europa i det hele er Maalet i Øjeblikket at faa Landet noget tættere befolket. Med andre Ord Maalet er, at Fødselsoverskuddet skal blive paa Landet. Faren ved Befolkningsstilvæksten er ikke saa meget at søge i det absolute Tal som i den urigtige Fordeling, og det kan ikke nægtes, at ogsaa i Danmark komme vi mere og mere ind paa, at en for stor Del af Befolkningen lever i Byerne. Jeg maa sige, at Byerne ere nu tilstrækkeligt forsynede med Arbejdskraft, og jeg maa hævde Ønsket om, at den største Del af Danmarks Befolkning maa leve paa Landet. Jeg tror, at baade her og andre Steder vil det være Vejen at gaa ved Statsforholdsregler at tvinge en Del af Befolkningen til at bo paa Landet. Men det er paa den anden Side ogsaa afgørende, at Formen bliver taalelig: Jeg ønsker ikke et Husmandsproletariat paa smaa Lodder, der skyldte hver en Skilling væk, saa at naar de kunne skrabe noget sammen, er det til Afdrag, og saa at naar der kommer en ny Mand, maa han begynde forfra. Jeg ønsker en Husmandsstand, der kan leve nogenlunde taalelig og lykkelig, ellers vilde den ikke være til den Støtte, som den skulde være for Samfundet.

Det er under disse Forhold, jeg beder

Dem, hvis De ikke kunne modtage Forslaget i denne Form, saa maaske ved en Ændring deraf at give Kommunen Adgang til at oprette Arvefæste uden Ret til at sælge og pantsætte. Jeg fastholder dette bestemte Ord, og det er det, vi alle ønske, som ere Tilhængere af Fæste.

Svendsen: Jeg skal kun knytte nogle enkelte Bemærkninger til det foreliggende Lovforslag. Som jeg udtalte ved Sagens 1ste Behandling, betragter jeg dette Forslag som et Forsøg paa at hjælpe til at faa de store Ejendomme udstykkede, altsaa en Vej, man skal forsøge at gaa for at naa det Maal at indsætte flere selvstændige Ejendomsbesiddere her i Landet. Jeg kan i det store og hele billige, hvad den ærede Finansminister har foreslaaet i det foreliggende Forslag, og jeg har derfor ogsaa ment, det var ikke rigtigt at indføre gennemgribende Ændringer i selve Forslaget, før vi havde set Loven virke i hvert Fald i nogle Aar. Derfor har jeg heller ikke kunnet tiltræde de Ændringsforslag, der af et Mindretal ere stillede særlig til § 1, for jeg mener, at derved komme vi ind paa saa mange ny Anliggender, som jeg ikke tror, det er rigtigt at tage op i det foreliggende lille Lovforslag.

Paa den anden Side mener jeg, det heller ikke vil være rigtigt, som Forslaget i Virkeligheden gør, at udelukke Kommuner fra ogsaa at tage denne Sag i deres Haand, og jeg har derfor været med til at arbejde for, at den Bestemmelse, der har fundet Udtryk i den ny § 10, er kommen frem. Der kan nemlig godt tænkes det Tilfælde, at det kan være nødvendigt for Kommunerne at træde til for at faa realiseret de Tanker, der ligge i Forslaget. Det er heller ikke givet, at der paa en Egn eller i en Kommune, hvor en saadan større Ejendom er til Fals, findes private Folk, som vil tage det Arbejde op og risikere de Penge, der udkræves for at realisere Tanken i Lovforslaget. I saadanne Tilfælde er det forkert, om den gunstige Lejlighed skulde gaa bort, og derfor stille vi Kommunerne for saa vidt frit, at de kunne træde til, naar de ville. De have jo let ved at skaffe Pengene og se, hvad der tjener Kommunen bedst i det givne Tilfælde. Jeg vil derfor anbefale, at vi vedtage den ny § 10, som Flertallet har stillet Forslag om.

Jeg tror ikke, at der straks bliver overordentlig stor Rift efter at komme til at realisere denne Lov. Vi maa huske paa, at de private Foreninger ikke have